

COĞRAFYA DERSİNDE BLOG KULLANIMI; FİZİKİ COĞRAFYA DERSİ

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Ayşe AKKURT ÇAĞLAR¹

1 Dr. Öğretim Üyesi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı, Taşlıçiftlik Yerleşkesi/TOKAT, ayse.akkurt@gop.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-5424-6802.

Geliş Tarihi: 11.03.2019 Kabul Tarihi: 10.09.2019

Öz: Bu çalışmada bilişim teknolojilerinden, etkileşimli içeriğe sahip olan blogların Fiziki Coğrafya dersinde kullanımına yönelik öğretmen adaylarının görüş ve değerlendirmeleri incelenmiştir. Çalışma grubu, Sosyal Bilimler Öğretmenliği ikinci sınıfına devam eden 65 öğretmen adayından oluşmaktadır. Ders yürütücüsü www.blogger.com da ders adıyla bir blog oluşturularak, kullanıcı adı ve şifre bilgilerini sınıfla paylaşarak bloğu tüm sınıfın kullanımına açmıştır. Ders ek olarak yürütülen uygulamada öğretmen adaylarının final sınavına hazırlanırken blogdan faydalanmaları istenmiştir. Çalışmada nitel yöntem kullanılmıştır. Veri toplama aracında ise katılımcılara ilişkin bazı bilgiler evet-hayır ve çoktan/çoklu seçmeli biçimde sorulmuştur. Buna ek olarak açık uçlu sorular sorulmuştur. Toplanan veriler içerik analizi ile değerlendirilerek frekans ve yüzde tabloları oluşturulmuştur. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının hemen hepsi blog uygulamasını faydalı bulmuş, en fazla bilgi sağlamak açısından avantajlı bulduklarını belirtirken, internet sorunun en önemli dezavantaj olduğunu belirtmişlerdir. Yine katılımcılar en fazla kendi paylaşımlarını faydalı bulmuş ve çoğunluğunun blog tecrübesinin olmasına rağmen bazı teknik sorunlar yaşadıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: coğrafya, coğrafya eğitimi, blog, fiziki coğrafya.

USE OF BLOG IN GEOGRAPHY LESSON; PHYSICAL GEOGRAPHY COURSE

Abstract:

This study aimed at investigating the pre-service teachers' opinions and assessments about the use of blogs, which have interactive content, in the Physical Geography Course. The participants were composed of 65 pre-service teachers studying at Department of Social Studies Teaching. The instructor created a classroom blog on www.blogger.com, and put it into the use of the students. The students were also asked to make use of the blog while preparing for the final exam. Qualitative method used in the study. In the data collection tool used in the study, some information about the participants were asked in a yes-no and multiple / multiple-choice form. In addition, open-ended questions were asked. The data collected were analyzed using content analysis, and frequency and percentage tables were created. As a result of the research, almost all of the teacher candidates found the blog application useful and found it advantageous in terms of providing the most information and stated that internet problem was the most important disadvantage. Most of their own shares while finding useful, Although the majority of the experience of blog experience and technical problems experienced in the subject were seen.

Keywords: geography, teaching geography, blog, physical geography.

Giriş

Gelişen teknoloji, küreselleşen dünya paralelinde öğrenme ortamlarında kullanılacak araç ve gereçlerin sayısının hızla artması, öğretmenlerin derslerinin ihtiyacı, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına dönük materyalleri derslerinde seçme ve kullanma gerekliliği kaçınılmaz duruma getirirken, hem avantajları hem de bazı sorunları beraberinde getirmektedir. Bilindiği üzere coğrafya derslerinde çok fazla terim ve kavram vardır. Bununla birlikte çoğu konudaki kavramların soyut olması, öğretilmesinde zorluklar, kavram yanılıgısı gibi sorunlar öğretim sorunları olarak karşımıza çıkmaktadır (Bardakcı vd, 2018, 540-541). Fiziki coğrafya derslerinde terim ve kavram sayısının fazla olması bu sorunu arttırırken, fiziki coğrafya dersinin diğer dersler için temel bilgiler içermesi, konularının birbiriyle bağlantılı olması önemini daha da arttırmaktadır. Fiziki coğrafya derslerinin inceleme konuları yeryüzü şekilleri, iklim olayları, edafik olaylar, biyotik olaylar, hidrografik olaylar ve kartoğrafyadan oluşmaktadır (Doğanay ve Sever, 2011,51). Bu dersi alan öğrencilerden de bu konulara yönelik bilgi, beceri ve değerlere sahip olması beklenmektedir.

Genel olarak coğrafya eğitiminde; öğretim elemanı, program, modern araç ve aletlerle donatılmış laboratuvarların olmayışı, mezunların istihdamı, yeterli uygulamalı derslerin ve gezilerin yapılmayışı sorunları ve yeterli öğretim elemanı ile teknik donanım sağlanmazken çok sayıda bölüm ve program açılarak öğrenci sayılarının artırılması, bilimsel çalışmaların azlığı, ders kitaplarındaki sorunlar gibi pek çok sorun yaşanmaktadır (Gökçe, 2009,725). Fiziki coğrafya özelinde ise coğrafyada gezi gözlem ihtiyacı (Doğanay, 2011,36), fazlaca görselden yararlanma ihtiyacı, konularında fazla terim ve kavramın yer alması, kavram sorunları, yetersiz ders saati ve ders kitaplarındaki sorunlar eklenince sorunlar katlanmaktadır.

İlköğretim (Baloğlu Uğurlu, 2005; Alım, Özdemir ve Yılar, 2008; Gümüş, Avcı, 2016), Ortaöğretim (Turan, 2002; Başbüyük, Doğan, 2005; Geçit, 2010; Akbaş, Koca ve Cin, 2012), Yükseköğretim (Cin, 2010; Gülüm, 2010; Pınar ve Akdağ, 2012; Akbaş, 2013; Kılıç, 2013; Ünal ve Harun, 2017) düzeyinde yapılmış pek çok çalışma ilköğretimden üniversiteye kadar her öğretim kademesinde öğrencilerin öğrenmekte zorlandığı, yanlış bilinen kavramlar ve kavram kargaşası yaşanan konuların olduğu derslerin başında fiziki coğrafya dersindeki konu ve kavramlarının olduğunu ortaya koymuştur.

Fiziki coğrafya dersinin sorunlarına çözüm üretebilmek, dersin amacına ulaşmasına katkı sağlayabilmek, coğrafya ilminin ilkelerinden biri olan sebep-sonuç ilkesi bağlamında öğrencilerin sonuç çıkarma, yorum yapma ve problem çözme becerisi kazanmasında uygun ders materyali seçip kullanmanın gerekliliği bilinmektedir. Bilindiği üzere ders için hazırlanan öğretim materyalleri zengin öğrenme yaşantıları oluşturarak öğretme-öğrenme çeşitlilik ve zenginlik katmaktadır (Gökçe, 2009,35).

Bu çalışmada fiziki coğrafya dersinin ihtiyacı doğrultusunda, derse ek bir uygulama olarak blog seçilmiş ve bir dönem boyunca kullanılmıştır. Bloglar Web 2.0 teknolojisiyle doğan ilk uygulamalardan olup eski popülerliğini yitirmiş olsa da öğrenme ve öğretme süreçlerinde etkili bir şekilde kullanılabilir (Şahin, 2013,167). Bloglar tek başına kullanılabilirdiği gibi içerisine eklenen diğer uygulamalarla birlikte tüm eğitim basamaklarında ve tüm derslerde kullanılabilir (Kazancı ve Dönmez, 2013,8). İçerik sağlama sistemi, sınıf, okul veya ilçe/il milli eğitim müdürlüklerinin kendi web sayfalarını oluşturmalarına olanak sağlama, web üzerinden yayıncılık, sözel ders grupları için tartışma-geri bildirim sağlama aracı, bireylerin kişisel gelişimleri ve sosyal etkinliklerini gerçekleştirme amaçlı belirli grup sayfaları, aile ve arkadaşlık, iş odaklı gruplar, bilgi paylaşım amaçlı kullanım örnekleri vardır. Sınıf içinde ise; öğrenci çalışma dosyaları-öğrenme logları, mesleki gelişim, ders ve sınıf içi iletişim, topluluk ilişkileri ve sanal topluluklar oluşturma, bilgi yönetimi, başarılı uygulama örnekleri, araştırma logları gibi kullanım örnekleri bulunmaktadır (Altun, 2005,69-70). Ayrıca öğrencilerinin zahmetsiz tekrar yapabildiğini sağlayabilmek, sınıfta her öğrencinin katılabileceği öğrenme ortamı oluşturabilmek, sınıf içerisinde çekingen olan derse katılmayan öğrencilerin derse katkı sağlamasına yardımcı olabilmek, öğrenciler arasında etkile-

şim sağlayabilmek, öğrencilerin soru sormasına fırsat vermek, öğrencilerin yorum yapabilmelerine fırsat vermek, blogların günlere göre görüntüleme sayısını yani ziyaretçi bilgisini sunması öğretmenlere öğrencilerinin bloğu ziyaret etme ve derse göre bloğu hangi günlerde ziyaret ettikleri hakkında da fikir verebilmesi gibi avantajları da bulunmaktadır.

Bu çalışmada blogların fiziki coğrafya dersinde kullanımına yönelik öğretmen adaylarının görüş ve değerlendirmeleri incelenmiştir. Araştırmanın amacı, fiziki coğrafya dersinde ders dışında blog kullanılarak öğretmen adaylarının görüş ve değerlendirmelerini, yaşanan deneyim ve sorunlar bağlamında tavsiyelerle, derslerinde kullanılmak isteyen öğretmenlere fikir verebilmek geliştirmelerine yardımcı olabilmektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarının fiziki coğrafya dersi için blog uygulamasının ne tür faydasının olup olmadığına yönelik görüşleri nelerdir?
2. Öğretmen adaylarına göre fiziki coğrafya dersinde blog kullanımının avantaj ve dezavantajları nelerdir?
3. Öğretmen adaylarına göre;
 - a) En çok katkısı olan blog paylaşımı hangisi, neden?
 - b) En az katkısı olan blog paylaşımı hangisi, neden?
4. Öğretmen adaylarının blog paylaşım sürecinde yaşadıkları sorun ve sıkıntılar nelerdir?
5. Öğretmen adaylarının fiziki coğrafya öğretim sürecinde kullanılacak bloglarla ilgili tavsiyeleri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Deseni: Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması, bir konu ya da durumun belli zaman içerisinde derinlemesine incelenmesini sağlayan, bir durum betimlemesi ya da durum temaları ortaya koyan nitel bir yaklaşımdır (Creswell, 2013,97).

Çalışma Grubu: Bu çalışmada Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, *Türkiye Fiziki Coğrafyası* dersine devam eden öğrenciler yer almaktadır. Çalışma grubunda 65 kişi bulunmaktadır. 35 kişi kadın (%53.8), 30 kişi erkeklerden (%46.2) oluşmaktadır.

Çalışma grubunun internete ulaşma imkânı, bağlanma sıklığı, blogla ilgili bilgi ve tecrübesi göz önünde bulundurulmuştur. Buna göre katılımcıların %63.1 i her zaman internete ulaşabilir durumdadır. %44.6'sı her gün internete girdiğini, %4.6 sı her saat internete girdiğini, %29.2 si hafta da bir, %18.5'i üç günde bir, %3.1', ayda bir internete bağlandığını belirtmiştir. Öğretme adaylarının %47.7'si internete bilgisayar ve cep

telefonu kullanarak, %46.2'si bilgisayar, %6.1'i cep telefonunu kullanarak internete bağlandıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmen adaylarının blogla ilgili bilgi ve tecrübesi incelendiğinde, %40'ının bilgisayar dersi alırken blogla ilgili bildiklerini, bilgisayar dersinde blog açtıklarını ancak daha sonra kullanmadıkları ortaya çıkmıştır. Aktif olarak bloğu olan ve kullanan Öğretmen adayının sayısı ile blogun ne olduğu bilmediğini belirten öğretmen adaylarının sayısı aynıdır. 10 kişi çalışma grubunun %15.4'ü. Blogun ne olduğunu bildiğini ancak kullanmadığını belirtenler çalışma grubunun %29.2'sini oluşturmaktadır (Tablo. 1.)

Tablo.1. Katılımcılara ilişkin özellikler

		f	%
Cinsiyet	Erkek	30	46.2
	Kadın	35	53.8
	Toplam	65	100.0
İnternete Ulaşma İmkanı	Evet	41	63.1
	Hayır	24	36.9
İnternete Bağlanma Sıklığı	Her saat	3	4.6
	Her gün	29	44.6
	Üç günde bir	12	18.5
	Haftada bir	19	29.2
	Ayda bir	2	3.1
Blog Bilgi ve Tecrübesi	Ne olduğunu bilmiyordum	10	15.4
	Ne olduğunu biliyordum ama kullanmıyordum	19	29.2
	Bilgisayar dersinde blog açmış daha sonra kullanmamışım	26	40
	Aktif kullandığım kendi blogum var	10	15.4
İnternet Erişim Aygıtı	Bilgisayar	30	46.2
	Bilgisayar ve cep telefonu	31	47.7
	Cep telefonu	4	6.1

Veri Toplama Süreci: Blog hesabı olmayanlar olduğu için ayrıca kolay kullanımı açısından ders yürütücüsü www.blogger.com da ders adıyla ortak sınıf blogu oluşturarak, kullanıcı adı ve şifre bilgilerini tüm sınıfın kullanımına açmıştır. Paylaşımında bulunanların ve yorum yapanların adı ve soyadını yazmalarını istemiştir.

Sınıftaki herkese blog kullanımı ile ilgili bilgilerin olduğu bir yönerge dağıtılıp,

kısaca nasıl kullanacakları ile ilgili bilgi verilmiştir.

Dersin Üniteleri; Yeryüzü şekilleri, İklim, Hidroğrafya, Toprak, Bitki Örtüsü olmak üzere beş ana başlıktan oluşmaktadır. Ders yürütücüsü her öğrencinin yalnızca dönem boyunca bir paylaşım yapacağı şekilde ünitelere göre konular belirlenerek öğrencilere grup oluşturulmuştur. Gruplar, ünite, konular, öğrenci adları, paylaşım yapılacak tarih, yorum yapılacak tarih ve sınav tarihlerinin olduğu bir çizelge hazırlanmış ve bu çizelge blogun ilk paylaşımı olarak bütün sınıfla paylaşılmıştır (Tablo 2).

Ders yürütücüsü, her öğretmen adayının kendi konu içeriğini hazırlama ve dönem içerisinde belirlenen tarihte blogda paylaşım yapmaları süreçlerini kontrol etmiştir. Diğer haftalarda konuyla ilgili paylaşım görevi olmayanlardan pazartesi-Cuma günleri arasında en az bir yorum yapmaları istenmiştir. Her öğrenci yaptığı yorumun yanına ad ve soyadını eklemiştir.

Tablo 2. Blog paylaşım tablosu

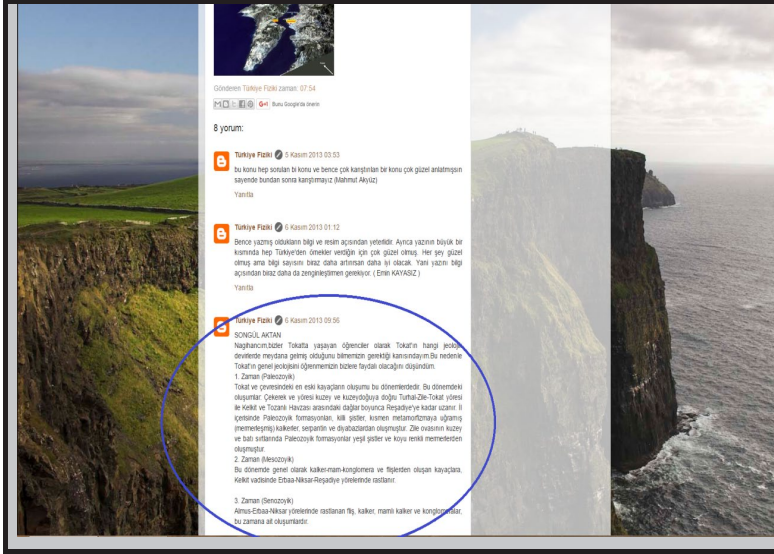
Sıra	Adı S.	ÜNİTE	KONULAR	TARİHLER
1	Ö1*	1	Jeolojik Zamanlar	Paylaşım:1-4 Kasım
2	Ö2	1	Jeolojik Zamanlar	Yorum:4-8 Kasım
3	Ö3	1	Tektonik Topoğrafya	Sınav:8 Kasım
4	Ö4	1	Tektonik Topoğrafya	
5	Ö5	1	Akarsu Topoğrafyası	
6	Ö6	1	Akarsu Topoğrafyası	
7	Ö7	1	Volkanik Topoğrafya	
8	Ö8	1	Karstik Topoğrafya	
9	Ö9	1	Karstik Topoğrafya	
10	Ö10	1	Buzul Topoğrafyası	
11	Ö11	1	Kıyı Topoğrafyası	
12	Ö12	1	Kıyı Topoğrafyası	

13	Ö13	2	İKLİM	İklimle İlgili Kavramlar	Paylaşım:22-25 Kasım
14	Ö14	2		Türkiye İklimini Etkileyen Küresel Faktörler	Yorum:25-29 Kasım
15	Ö15	2		Türkiye İklimini Etkileyen Bölgesel ve Yerel Faktörler	Sınav:29 Kasım
16	Ö16	2		Sıcaklık	
17	Ö17	2		Nen ve Yağış Türleri	
18	Ö18	2		Türkiye’de Yağışın Dağılışı	
19	Ö19	2		Basınç ve Rüzgarlar	
20	Ö20	2		Türkiye’de yerel Rüzgarlar	

*Blogda paylaşılırken öğrenci adları paylaşılmıştır.

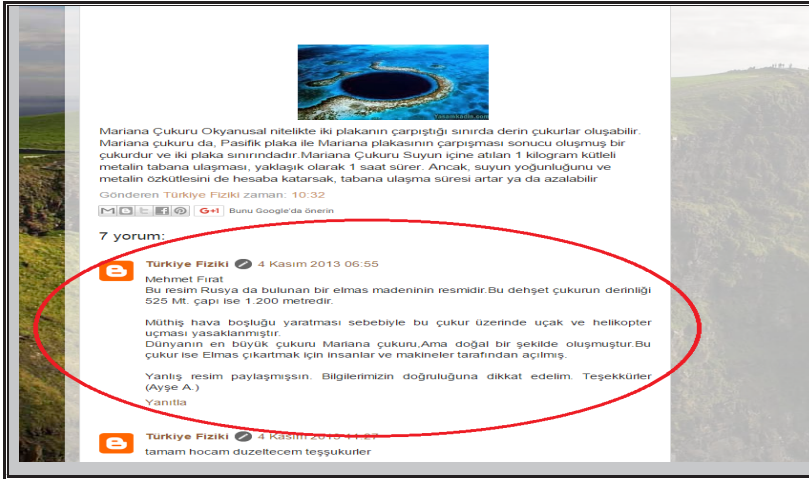
Öğretmen adayları süreç içerisinde bloglarda konularıyla ilgili fotoğraf, video, haber şeklinde istedikleri paylaşımlarda bulunmuşlardır. Diğer öğrencilerin hepsi hem paylaşımlara yorum yapmış hem de paylaşımlarla ilgili merak ettiklerini sormuşlardır. Yani öğrencilerin soru sorması mümkün olmuştur. İsteyen öğrenciler yorumlarında ilgili konuyla ilgili ek bilgiler paylaşmıştır. Arkadaşlarının paylaşımlarına katkıda bulunabilmişlerdir (Fotoğraf 2.)

Coğrafya Dersinde Blog Kullanımı; Fiziki Coğrafya Dersi

Fotoğraf 2. Katılımcılar arkadaşlarının paylaşımlarına katkıda bulunabilişlerdir.

Ders yürütücüsü yorumlar ve yorumlardaki sorulara düzenli olarak dönüt vermiştir. Paylaşılan bilgilerde görsellerde herhangi bir hata varsa bunların düzeltilmesini sağlamıştır (Fotoğraf 3. Önceden yanlış görsel paylaşılmış ders yürütücüsünün dönütüyle fotoğraf değiştirilmiştir)

Fotoğraf 3. Görsellere ders yürütücüsü dönütler vermiştir.

Bu çalışma derse ek olarak yürütülmüştür. Ders yürütücüsü haftalık ders saatinde klasik yöntemlerle dersi işlemiştir dersten sonra ders dışı etkinlik olarak blog kullanılmış öğrenciler paylaşım ve yorumlarını belirtilen tarihlerde yapmışlardır. Üniteye başlarken ve ünite bitiminde ders anlatımından sonra, blog paylaşımından sonra olmak üzere öğrencilere her ünite için toplam 3 sınava girmişlerdir. Bu sınavlardan aldıkları notların ortalaması öğrencilerin vize notu olmuştur. Yine final sınavına hazırlanırken blogdan faydalanmaları istenmiştir.

Veri Toplama Aracı: Çalışmada kullanılan veri toplama aracında, daha önceden blog kullanıp kullanmadıkları, eğitim ortamında blog kullanıp kullanmadıkları, blogun fiziki coğrafya dersinde kullanımı konusunda düşünceleri, evet-hayır ve çoktan/çoklu seçmeli biçimde sorulmuştur. Buna ek olarak fiziki coğrafya dersinde blogun ne tür faydalarının olduğu, bu ders için blog kullanmanın avantaj ve dezavantajı, en çok katkısı olan ve en az katkısı olan paylaşımlar ve nedenleri, içerik hazırlama ve blogda paylaşım sürecinde herhangi bir sorun yaşayıp yaşamadıkları ve fiziki coğrafya dersinde hazırlanacak bir blog için tavsiyeleri içeren açık uçlu sorular yer almaktadır.

Veri Analizi: Toplanan veriler tümevarımcı içerik analizleri ile çözümlenmiş; kodlardan etiket (alt tema) ve temalara erişilmiştir. Ayrıca temalar altında biriken kod yoğunlukları üzerinden frekans ve yüzde tabloları oluşturulmuştur.

Bulgular

1. Öğretmen adaylarının fiziki coğrafya dersi için blog uygulamasının ne tür faydasının olup olmadığına yönelik görüşleri nelerdir?

Öğretmen adaylarının çoğunluğu (f:20) ilgi çekici yeni bilgiler öğrendikleri için blog uygulamasını faydalı bulmuştur. Akılda kalıcılık (f:14), kolaylık (f:10), araştırma yeteneğini geliştirme (f:8) ise sırasıyla en faydalı buldukları hususlar olmuştur. Tekrar- pekiştirme, zevkli olması, teknolojik deneyim kazandırması, fazla görsel imkânının olması, güncel bilgilerin yer alması açısından faydalı bulduklarını belirtmişlerdir. Yalnızca bir kişi blog uygulamasını faydalı bulmadığını belirtmiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Öğretmen adaylarının fiziki coğrafya dersinde blog kullanımının ne tür faydasının olup olmadığına yönelik görüşlerinin dağılımı.

Etiketler	f	Örnek Görüşler
İlgi çekici yeni bilgiler	20	"Kitaptaki bilgilerin dışında farklı bilgiler öğrenmemiz konusunda bize fayda sağladı" (K58).
Akılda kalıcılık	14	"Aklımda daha fazla kalmasını sağladı" (K42).
Kolaylık	10	"Bazen kitaptan açık o bilgiyi okumak çok zor geliyor. Ama blogdan paylaşılanları incelemek daha kolaydı" (K24).
Araştırma yeteneğini geliştirme	8	"Blog sayesinde araştırma yeteneğim daha iyi gelişti. Farklı bilgiler öğrendim. Bu bilgileri çevremdekilerle paylaştım" (K51).
Tekrar ve pekiştirme	4	"Derslerin tekrarı için güzel bir etkinlik olduğunu düşünüyorum. Bilgilerimiz taze kalıyor" (K26).
Zevkli olma	3	"İnternet ortamı zevkli geçiyor her zaman" (K1).
Teknolojik deneyim	2	"Öncelikle gelişen teknolojinin eğitim öğretime katkısını bizzat yaşayarak deneyim sahibi oldum" (K16).
Fazla görsel imkânı	2	"Kitaptaki bilgilerden farklı olarak güncel ve görsel olarak daha fazla imkân sağladığı için faydalı olduğunu düşünüyorum" (K40).
Güncel bilgiler	1	"Daha güncel konulara yer verilmesi durağanlıktan kurtarıyor" (K32).
Faydası yok	1	"Faydası olduğunu düşünmüyorum" (K20).

2. Öğretmen adaylarına göre fiziki coğrafya dersinde blog kullanımının avantaj ve dezavantajları nelerdir?

Çalışmaya katılan öğretmen adayları bloğu en fazla bilgi sağlamak (f:12) açısından avantajlı bulmuştur. 9 kişi kalıcı olması açısından, 8 kişi ise derste teknoloji kullanımı açısından bloğu avantajlı bulmuştur. Yine görsel zenginlik, bilgi paylaşımı, derse ilgi, zevkli olma, istenilen zamanda ulaşma, araştırmaya sevk etme, bireysel performansı artırma, az zaman alma, konu tekrarı yapma, yorum yapma, ilgi çekici olması, dönüt alma açısından avantajlı bulmuştur (Tablo 4.).

Tablo 4. Öğretmen adaylarına göre fiziki coğrafya dersinde blog kullanımının avantajlarının dağılımı, örnek ifadeler

Etiketler	f	Örnek Görüşler
Bilgi sağlama	12	<i>“Bilmediğimiz pek çok şeyi bu sayede öğrenmiş olduk” (K5).</i>
Kalıcılık	9	<i>“Dersin içeriğiyle ilgili daha fazla görsele ve videoya yer verebildiğimiz için dersin kalıcılığı daha fazla oluyor” (K18).</i>
Teknoloji kullanımı	8	<i>“Bilgisayarı kitaplardan daha sık açtığım için takip ettim aklımda kaldı” (K14).</i>
Zengin görsellik	7	<i>“Coğrafya dersi fotoğraf ve görsellerle desteklenerek anlatılması gereken bir ders. Fakat ders kitaplarında bunu pek bulamıyoruz. Blog bu yönden avantaj sağladı” (K38).</i>
Bilgi paylaşımı	5	<i>“Arkadaşlarımızla bilgilerimizi paylaşabildik” (K10).</i>
Derse ilgi	5	<i>Dersin dışında bir uygulama olması dersi sıkıcılıktan kurtarıyor, öğrenciyi derse ilgimi arttırdı” (K33).</i>
Zevkli	4	<i>“Dersi daha zevkli hale getirdi”(K34).</i>
İstenilen zamanda ulaşma	3	<i>“Her zaman okuyabileceğimiz rahat bir ortam oluştu” (K52).</i>
Araştırmaya sevk etme	2	<i>“Derste görülen konuyla sınırla kalmamayı sağladı. Kişisel olarak araştırmaya sevk etti” (K51).</i>
Bireysel performansı artırma	2	<i>“Konunun daha anlaşılır olmasını bireysel performansımı artırmasıdır”K12.</i>
Az zaman alma	2	<i>“Ödev olarak az zamanımı aldı”(K35).</i>
Konu tekrarı	2	<i>“Konuyu tekrar etme şansımız oldu” (K41).</i>
Yorum yapma	2	<i>“Yorum yapabilmemizi sağladı” (K27).</i>
İlgi çekici olma	1	<i>“İlk defa derste uyguladığımız için değişik ve ilgi çekici olması” (K47).</i>
Dönüt alma	1	<i>“Paylaşımlar ve yorumlarla ilgili dönüt alabildik”(K49).</i>

40 öğretmen adayı blog kullanımının dezavantajı olmadığını belirtmişlerdir. 25 öğretmen adayı ise bazı dezavantajları olduğunu belirtmişlerdir. İnternet sorunu (f:14) öğretmen adaylarına göre dezavantajların başında gelmektedir. Bunu yanlış bilgi olma sorunu (f:3), teknoloji araçlarıyla ilgili sorunlar (f:2) izlemektedir. Yine teknoloji bağımlılığı, sıkıcı olma, öğrenci kontrolü sorunu, kütüphanelere ilgi azalması, uğraş gerektirme, uzun paylaşımların olmaması gibi hususlarda dezavantajının olduğunu belirtmişlerdir (Tablo 5.).

Tablo 5. Öğretmen adaylarına göre fiziki coğrafya dersinde blog kullanımının dezavantajlarının dağılımı, örnek ifadeler

Etiketler	f	Örnek Görüşler
İnternet sorunu	14	"Ben ailemin yanında olduğum için evimizde internet yok sık sık takip edemedim. Arada internet kafede baktım çünkü interenet kafe emimize uzaktı" (K25).
Yanlış bilgi olma sorunu	3	"Paylaşımında yanlış bilgiler olabilir" (K35).
Teknoloji araçlarıyla ilgili sorun	2	"Bilgisayarımız yada cep telefonumuz bozulabilir" (K1).
Teknoji bağımlılığı	1	"Bazıları bilgisayar ve cep telefonuyla çok vakit geçirebilir" (K32).
Sıkıcı olma	1	"Bazı arkadaşların paylaşımları sıkıcı geldi"(K10).
Öğrenci kontrolü sorunu	1	"Öğrencilerin bloğa girip girmediğini kontrol etmek güç" (K29).
Kütüphanelere ilgi	1	"Bilgilere kısa sürede ulaşılır ve düşünceler çabuk paylaşılır fakat kütüphanelere duyulan ilginin azalmasına sebep olduğunu düşünüyorum" (K9).
Uğraş gerektirme	1	"Faydalı olmasını istiyorsak o da uğraş gerektirir. Uğraştırıcı olması bence dezavantajı" (K28).
Uzun paylaşımlar	1	"Bazen arkadaşların konuları uzun uzun yazmaları amacının dışına çıkmasına neden oldu" (K19).

3. Öğretmen adaylarına göre

a) En çok katkısı olan blog paylaşımı hangisi, neden?

Öğretmen adayları blogda paylaşılanlardan en çok katkısı olanın kendi paylaşımları (f:28) olduğu belirtmişlerdir. Daha sonra sırasıyla iklim (f:7), akarsu topografyası (f:6), toprak (f:5), bitki örtüsü (4), hidrografya (f:4), jeolojik zamanlar (f:4), kıyı topoğrafyası (f:3), volkan topoğrafyası (f:2), karst (f:2) konuları gelmektedir. Öğretmen adaylarının çoğunluğu konudan daha çok araştırma yaptıkları için kendi paylaşımlarının daha çok katkı sağladığını belirtmişlerdir. Yine iyi bilmedikleri için yeni şeyler öğrendikleri, karıştırdıkları konuların olduğu, görseller açısından zengin olan ve ilgi çekici güncel paylaşımların olduğu paylaşımları daha öğretici bulmuşlardır. Örnek ifadeler aşağıda verilmiştir.

"Kendi paylaşımım. Çünkü araştırdım araştırırken farklı konular hakkında da bilgi edindim" (K37).

"Kendi paylaşımım. Çok iyi bilmediğim bir konuydu" (K61).

“İklimle ilgili paylaşım. Bilgilerimin zayıf olduğu konulardan biri olduğu ve öğrenmek istediğim için” (K32).

“Akarsu topoğrafyası. Akılda kalıcıydı “ (K5).

“Toprak çeşitleri. Karıştırdığım bir konuydu” (K42).

b) En az katkısı olan blog paylaşımı hangisi, neden?

Blogda, uzun metinler halinde hazırlanmış görseli az olan ya da hiç olmayan (f:25), kitaptaki bilgilerin aynısını aktaran (f:12) ve iklim konusuyla (f:5) ilgili paylaşımlar öğretmen adaylarına göre en az katkısı olan paylaşımlardır. Yine öğretmen adayları kendi paylaşımlarınolan, iklim, basınç ve rüzgarlar, afetler, bitki örtüsü, karst topoğrafyası, göller, jeolojik devirler, akarsular gibi konuların olduğu paylaşımları beğenmedikleri ve bildiklerini düşündükleri konuların daha az katkı sağladığını belirtmişlerdir. Örnek ifadeler aşağıda verilmiştir.

“Uzun bilgilerin olduğu paylaşımları hiç okumadığım için bana hiç faydası olmadı” (K61).

“Yazı uzun aynı zamanda resimsiz olunca okumak çok sıkıcı oluyor. Bakmak bile istemiyorum” (K56).

“Klasik bilgi veren paylaşımların çok katkı sağladığını söyleyemem. Ben istesem o bilgilere herhangi bir coğrafya kitabından ulaşabilirim. Bu yüzden blogda paylaşımların biraz ilgi çekici olması gerektiğini düşünüyorum” (K17).

İklim konusu bildiğim için bana az katkı sağladı (K45).

Kendi paylaşımımı beğenmedim. Çünkü görsel kullanmadım. Hatamı paylaştıktan sonra anladım (K34).

4. Öğretmen adaylarının blog paylaşım sürecinde yaşadıkları sorun ve sıkıntılar nelerdir?

Öğretmen adaylarının çoğunluğu blog paylaşım sürecinde sorun yaşamazken 24 kişi (%36.9) sorun yaşamıştır. Bu sorunlardan 14 kişi konularıyla ilgili sorun yaşamıştır. Bunlar: blogda paylaşacakları metni düzenlerken, metni kısaltmada, konu ile ilgili öz ve yeterli bilgiye karar vermede, güncel ve ilgi çekici konu bulmakta sıkıntı çektiğini belirtmiştir. 10 kişi ise resim, video, metin ekleme gibi teknik sorunlarda sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Örnek ifadeler şu şekildedir.

“Evet yaşadım. Bulduğum görselleri ekranda bir türlü doğru yerine koyamadım. Sonradan başka bir bilgi buldum. Tek bir resim koydum” (K62).

“Evet. Paylaştığım görünmüyordu” (K24).

“Evet. Video paylaşamadım” (K64).

5. Öğretmen adaylarının fiziki coğrafya öğretim sürecinde kullanılacak bloglarla ilgili tavsiyeleri nelerdir?

Öğretmen adayları fiziki coğrafya öğretim sürecinde kullanılacak bloglar için; bilgiler kısa ve öz olmalı (f:18) , görsellere ve videolara bolca yer verilmeli (f:17), bilgi ve görseller doğru olmalı (f:10), ilgi çekici şeyler olmalı (f:8), güncel bilgiler yer almalı (F5) konu ile ilgili gerekli bilgiler verilmeli ayrıntıya girilmemeli (f:3), dikkat çekici olmalı (f:2), güvenilir kaynaklar kullanılmalı (f:2) başlıklarında tavsiyelerde bulunmuşlardır. Örnek ifadeler şu şekildedir;

“Amaç, uzun bilgi, aynı bilgi değil. Karşısındaki o paylaşımı gördüğünde ona çekici gelmeli. Bunu hiç duymamıştım diyebilmeli” (K10).

“Kısa, öz, açıklayıcı, ilginç ve görsellerle desteklenmiş olmalı” (K38).

“İnternette iyi araştırma yapmaları her görseli doğru kabul etmemeleri” (K5).

“Paylaşılacak olan bilgilerin doğru ve güvenilir kaynaklardan alınması gerekir” (K12).

“Konularda çok fazla ayrıntıya girilmemeli. Gerekli olan bilgiler mutlaka verilmeli, görseller ve videolar olması gerekli, ilginç haber ve video eklenebilir” (K44)

“Görsellere ve videolara daha çok yer verilmeli” (K28).

“Yazılarla çok fazla doldurulmamalı. Olabildiğince dikkat çekmeli” (K50)

Sonuç

Günümüz eğitimi eğitimcilerden öğretim amaçlarını tam anlamıyla gerçekleştirebilmek, uygun teknolojiyi seçmek, iyi planlamak, doğru kullanmak, öğrencilerin ilgisini seçebilmek, becerilerini geliştirmek, başarısını arttırmayı beklemektedirler. Bu bağlamda bu çalışmada fiziki coğrafya dersi için blog uygulaması seçilmiş ve dönem boyunca derse ek tamamlayıcı bir uygulama olarak kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda bu ders için blog uygulaması yapmak isteyen eğitimcilerle tecrübe ve tavsiyeler paylaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının hemen hepsi blog uygulamasını faydalı bulduğunu belirtmiştir. Yalnızca bir kişi blog uygulamasını faydalı bulmadığını belirtmiştir. Çoğunluğu ilgi çekici yeni bilgiler öğrendikleri için blog uygulamasını faydalı bulmuştur. Yine akılda kalıcılık, kolaylık, araştırma yeteneğini geliştirme, tekrar- pekiştirme, zevkli olması, teknolojik deneyim kazandırması, fazla görsel imkânının olması, güncel bilgilerin yer alması açısından faydalı bulduklarını belirtmişlerdir.

Çalışmaya katılan öğretmen adayları bloğu en fazla bilgi sağlamak açısından avantajlı bulmuştur. Öğretmen adaylarının çoğunluğu (%61,5) blog kullanımının dezavantajı olmadığını belirtmişlerdir. Yine kalıcı olması, derste teknoloji kullanımı, görsel zenginlik, bilgi paylaşımı, derse ilgi, zevkli olma, istenilen zamanda ulaşma, araştırmaya sevk etme, bireysel performansı artırma, az zaman alma, konu tekrarı yapma,

yorum yapma, ilgi çekici olma, dönüt alma açılarından avantajlı bulmuştur. İnternet sorunu öğretmen adaylarına göre blog kullanımının en önemli dezavantajı olmuştur. Onu sırasıyla yanlış bilgi olma sorunu, teknoloji araçlarıyla ilgili sorunlar izlemektedir. Ayrıca teknoloji bağımlılığı, sıkıcı olma, öğrenci kontrolü sorunu, kütüphanelere ilgi azalması, uğraş gerektirme, uzun paylaşımların olmaması gibi hususlarda dezavantajının olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmen adayları blogda paylaşılanlardan en çok katkısı olanın kendi paylaşımları olduğu, en az katkısı olanların ise uzun metinler halinde hazırlanmış görseli az olan ya da hiç olmayan paylaşımlar olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmen iyi bilmedikleri için yeni şeyler öğrendikleri, karıştırdıkları konuların olduğu, görseller açısından zengin olan ve ilgi çekici güncel paylaşımlar olduğu paylaşımların daha çok katkı sağladığını belirtmişlerdir. Kitaptaki bilgilerin aynısını aktaran, kendi paylaşımları olan, iklim, basınç ve rüzgârlar, afetler, bitki örtüsü, karst topoğrafyası, göller, jeolojik devirler, akarsular gibi konuların olduğu paylaşımları beğenmedikleri ve bildiklerini düşündükleri konuların daha az katkı sağladığını belirtmişlerdir.

Öğretmen adaylarının %84,6'sı blog bilgi ve tecrübesine sahiptir. Ancak blog paylaşım sürecinde yaklaşık %37'si konuyla ve teknik hususlarla ilgili sorun yaşamıştır. Konuyla ilgili paylaşacakları metni düzenlerken, metni kısaltmada, konu ile ilgili öz ve yeterli bilgiye karar vermede, güncel ve ilgi çekici konu bulmakta sorun yaşarken, teknik hususta ise resim, video, metin ekleme gibi sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının, fiziki coğrafya dersinde blog kullanmak isteyenlere tavsiyeleri; bilgiler kısa ve öz olmalı, görsellere ve videolara bolca yer verilmeli, bilgi ve görseller doğru olmalı, ilgi çekici şeyler olmalı, güncel bilgiler yer almalı, konu ile ilgili gerekli bilgiler verilmeli ayrıntıya girilmemeli, dikkat çekici olmalı, güvenilir kaynaklar kullanılmalı şeklindedir.

Kaynaklar

- Akbaş, Y., Koca, H., Cin, M. (2012). "Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin İklim ve Hava Durumu Kavramlarıyla İlgili Yanılgılarını Gidermede Kavramsal Değişim Yaklaşımının Etkinliği", **Doğu Coğrafya Dergisi**, S.27, ss.23-41.
- Akbaş, Y. (2013). "Coğrafya ve Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Kavram Öğretimi ve Kavram Yanılgıları Hakkında Görüşleri", **Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, S.15, ss.251-278.
- Alım, M., Özdemir, Ü., Yılar, B. (2008). "5. Sınıf Öğrencilerinin Bazı Coğrafya Kavramlarını Anlama Düzeyleri ve Kavram Yanılgıları", **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.11/1, ss.152-162.
- Altun, A. (2005). **Eğitimde İnternet Uygulamaları**. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Baloğlu Uğurlu, N. (2005). "İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Dünya ve evren Konusuyla İlgili Kavram Yanılgıları", **Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, S.25/1, ss.229-246.

- Bardakçı, S., Kılıçer, K., Akbulut, C., Çağlar, A., Kocadağ Ünver, T. (2018). Üç Boyutlu Yazıcı ve Öğretim Sürecinde Kullanımı (36. Bölüm). Buket Akkoyunlu, Aytekin İşman, Hatice Ferhan Odabaş (Ed.) **Eğitim Teknolojileri Okumaları** içinde (s. 530-546). Ankara; Pegem Akademik Yayıncılık.
- Başbüyük, A., Doğan, Ç. (2005). "İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Hava İklim Olaylarını Anlama Düzeyleri", **Kastamonu Eğitim Dergisi**, S.13/2, ss.347-358.
- Cin, M. (2010). "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Doğal Afetler İle İlgili Yanılgıları". **Marmara Coğrafya Dergisi**. S.22, ss.70-81.
- Creswell, J. W. (2013). **Nitel araştırma yöntemleri**. M. Bütün, S. B. Demir, (Ed.). Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Doğanay, H. (2011). "Anlamı, Tanımı, Konusu ve Felsefesi Bakımından Coğrafya İlmi Hakkında Bazı Düşünceler", **Doğu Coğrafya Dergisi**, S.25, ss.1-44.
- Doğanay, H., Sever, R. (2011). **Genel ve Fizikî Coğrafya**. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Geçit, Y. (2010). "9. Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Müfredatı Türkiye Öğrenme Alanı İçindeki Bazı Kavramları Anlama Düzeyleri", **Marmara Coğrafya Dergisi**, S.21, ss.134-149.
- Gökçe, N. (2009). "Genel Fiziki Coğrafya Dersine Öğretim Materyali Hazırlama Projesi", **Marmara Coğrafya Dergisi**, S.20, ss.20-41.
- Gülüm, K. (2010). "Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Öğrencilerinin Fiziki Coğrafya Konularındaki Bazı Temel Kavramları Anlama Düzeyi ve Kavram Yanılgıları", **Akademik Bakış Dergisi**, S.20, ss.1-10.
- Gümüş, N., Avcı, G. (2016). "Altıncı Sınıflarda Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Coğrafi Kavramları Anlama Düzeyleri ve Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi", **The Journal of Academic Social Science Studies**, S.47, ss.191-206.
- Kazancı, A., Dönmez, F.İ. (2013). **Okul 2.0 Eğitimde Sosyal Medya ve Mobil Uygulamalar**, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Kılınç, Y. (2013). "Coğrafya Lisans Öğrencilerinin Hava Durumu Kavramını Algılamaları: Fenomenografik Bir Çalışma", **Marmara Coğrafya Dergisi**, S.27, ss.401-415.
- Ünal, F., Harun, E. R. (2017). "Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilgiler Dersinde Öğretimi Zor Olan Soyut Kavramlara İlişkin Bilişsel Yapılarının İncelenmesi". **Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi**, S.1/1, ss.6-24.
- Şahin, Y.L. (2013). Teknopedagojik Eğitimde Web 2.0 Araçları (6. Bölüm). I. Kabakçı Yurdakul (Ed.). **Teknopedagojik Eğitime Dayalı Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı** içinde (s.163-192), Ankara; Anı Yayıncılık.
- Pınar, A., Akdağ, H. (2012). "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının İklim, Rüzgâr, Sıcaklık, Yağış, Erozyon, Ekoloji ve Harita Kavramlarını Anlama Düzeyi", **İlköğretim Online**, S.11/2, ss.530-542.
- Turan, İ. (2002). "Lise Coğrafya Derslerinde Kavram ve Terim Öğretimi ile İlgili Sorunlar", Gazi Üniversitesi, **Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, S.22/2, ss.67-84.